

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

lipiec-sierpień-wrzesień

Nr 44/1
(3/2018)

WYDZIAŁ ZAMIEJSKOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPURKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIKAŁA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JULDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 | e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Watykan, 25 kwietnia 2018 r.

Spis treści

Artykuły

KAZIMIERA JUSZKA, KAROL JUSZKA *Problematyka badawcza metodyki przeprowadzania okazania w Polsce* | 13

ELŻBIETA A. MAJ *Tajemnica w postępowaniu administracyjnym* | 22

MAGDALENA MATERNIAK *Wymóg uregulowanej sytuacji prawnej związków wyznaniowych z art. 195 §1 Kodeksu karnego* | 36

ANNA WOLSKA-BAGIŃSKA *Przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej* | 48

KRZYSZTOF BOKWA *Ekstradycja - regulacja i historia na przykładzie prawa austriackiego* | 68

JOANNA CZUCHRYTA *Dopuszczalność przeznaczenia agio na sfinansowanie spłaty z tytułu umorzenia udziałów (akcji) w spółkach kapitałowych* | 79

DAMIAN DOBOSZ *Treść wykonywania prawa własności w kontekście planowania i zagospodarowania przestrzennego* | 91

MICHAŁ GREGORCZYK, MONIKA UTRACKA *Umowy dowodowe - nowa instytucja w polskiej procedurze* | 104

KLAUDIA GRZEBIELA *Naruszenie prawa do zmiany sprzedawcy energii jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów* | 117

KLAUDIA KIJĄŃSKA *Prawo do prywatności, a niejawne prowadzenie działań wobec cudzoziemców na gruncie ustawy o działaniach antyterrorystycznych* | 131

JAN KLUZA *Przestępstwo propagowania treści faszystowskich w świetle ostatnich doniesień medialnych. Studium przypadku z Wodzisławia Śląskiego* | 146

ALEKSANDRA NIEPRZECKA *Przyznanie do winy w postępowaniach przed międzynarodowymi trybunałami karnymi a standardy rzetelnego procesu* | 159

ŁUKASZ CHYLA *Wzrost znaczenia klauzuli hardship w międzynarodowym prawie kontraktów* | 179

BARTŁOMIEJ PYKA *Obowiązek kontraktowania w prawie przewozowym* | 193

MICHAŁ SŁUŻALEC *Wyrażenie zgody przez pacjenta na ujawnienie tajemnicy lekarskiej a jawność rozprawy głównej na gruncie kodeksu postępowania karnego* | 210

IWO JAROSZ *Wybrane problemy związane ze stosowaniem artykułu 961 Kodeksu cywilnego* | 222

ADRIAN ROMKOWSKI *Normatywne i pozanormatywne podstawy odpowiedzialności za współsprawstwo wykroczenia* | 239

PATRYCJA FIGUŁA *Zdatność ugodowa a zdatność arbitrażowa - analiza relacji na tle Kodeksu postępowania cywilnego* | 265

PAULINA KOWALSKA *Sformułowanie wniosku z art. 380 k.p.c. w zażaleniu do Sądu Najwyższego* | 277

ALEKSANDRA KULICZKOWSKA *Institucja błędu w prawie umów* | 290

TOMASZ PILIKOWSKI *Zasada rzetelnego procesu a możliwość wykorzystania dowodów nielegalnych – analiza w perspektywie ostatnich nowelizacji Kodeksu postępowania karnego* | 305

JOANNA SZUMAŃSKA *Zabezpieczenie roszczenia przez arbitra doraźnego na tle postępowania o udzielenie zabezpieczenia przed sądem powszechnym* | 324

BARBARA ZIELIŃSKA – RAPACZ *Zwolnienie ubytków wyrobów akcyzowych z podatku w Polsce na tle prawa Unii Europejskiej* | 336

ŁUKASZ CHYLA *Wyzwania polskiego arbitrażu w sporach o zaskarżanie uchwał* | 349

MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRUHŁAYĄ *Wycena kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa usług transportowych* | 367

Glosa

AGNIESZKA OGRODNIK-KALITA *Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2016 r., III CA 406/16* | 378

Contents

Articles

KAZIMIERA JUSZKA, KAROL JUSZKA *Research issues pertaining to the methodology of performing a police lineup in Poland* | 13

ELŻBIETA A. MAJ *The confidentiality in administrative proceedings* | 22

MAGDALENA MATERNIAK *The Requirement of regulated legal position of religious communities from art. 195 section. 1 of the Criminal Code* | 36

ANNA WOLSKA-BAGIŃSKA *Preconditions for declaring personal bankruptcy* | 48

JERZY NIKOŁAJEW KRZYSZTOF BOKWA *Extradition - regulation and history on the example of Austrian law* | 74

JOANNA CZUCHRYTA *Admissibility of financing remuneration for redeemed shares from agio* | 79

DAMIAN DOBOSZ *Content of the exercise of the ownership rights in the context of spatial planning and land development* | 91

MICHAŁ GREGORCZYK, MONIKA UTRACKA *Contracts of evidence - a new institution in the Polish procedure* | 104

KLAUDIA GRZEBIELA *Violation of the right to switch the energy supplier as a practice infringing collective consumer interests* | 117

KLAUDIA KIJĄŃSKA *Right to privacy and secret activities against foreigners based on act of counter-terrorism activities* | 131

JAN KLUZA *The crime of promoting fascist content in the view of recent media reports. Case study from Wodzisław Śląski* | 146

ALEKSANDRA NIEPRZECKA *Guilty Plea under the Proceedings before International Criminal Tribunals and the Standards of Fair Trial* | 159

ŁUKASZ CHYLA *The Rise of Hardship Clause in International Contract Law* | 179

- BARTŁOMIEJ PYKA *Obligation to contract in Carriage law* | 193
- MICHAŁ SŁUŻALEC *Consent of the patient for disclosure of professional secrecy and the principle of public while the main trial in criminal proceeding code* | 210
- IWO JAROSZ *Certain issues concerning the application of article 961 of the Polish Civil code* | 222
- ADRIAN ROMKOWSKI *Normative and beyond-normative basis of liability for co-perpetration in a contravention* | 239
- PATRYCJA FIGUŁA *Complicability and arbitrability - analysis of relationships on the background Code of Civil Procedure* | 265
- PAULINA KOWALSKA *Formulation of the application from art. 380 k.p.c. in a complaint to the Supreme Court* | 277
- ALEKSANDRA KULICZKOWSKA *Mistake in contract law* | 290
- TOMASZ PILIKOWSKI *The due process of law rule and the possibility of using illegal evi-dences - an analysis in the light the perspective of recent amendments of the Code of the Criminal Procedure* | 305
- JOANNA SZUMAŃSKA *Security of the claim made by an emergency arbitrator against the proceedings for granting security in a court of law* | 324
- BARBARA ZIELIŃSKA – RAPACZ *Exemption from excise duty in cases of lost goods in the Polish legal system compared to European Union law* | 336
- ŁUKASZ CHYLA *The challenges of Polish arbitration in shareholders' resolution disputes* | 349
- MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRULAYĄ *Valuation of intellectual capital of a transport company* | 367

Gloss

- AGNIESZKA OGRODNIK-KALITA *Gloss on The Regional Court Judgement in Gdańsk of July 6, 2016, III CA 406/16* | 378

Klaudia Grzebiela

Naruszenie prawa do zmiany sprzedawcy energii jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów

Violation of the right to switch the energy supplier as a practice infringing collective consumer interests

I. Wstęp

Obecnie wolny rynek postrzegany jest jako najlepszy mechanizm wymiany dóbr oraz usług, stanowiąc przy tym najkorzystniejszy - z perspektywy efektywności - sposób zaspokajania podstawowych potrzeb ludzkich. Możliwość osiągnięcia takiego stanu determinuje uczestników rynku do pracy oraz innowacyjności. Do niedawna, stworzenie wolnego rynku energii było wizją raczej utopijną, zwłaszcza w odniesieniu do sektora gazu ziemnego. Jednakże zmiana postrzegania tego zjawiska nastąpiła w latach 80. XX wieku, kiedy to dzięki postępowi techniki, możliwym było wprowadzenie wolnego rynku, w miejsce tego zmonopolizowanego przez przedsiębiorstwa sieciowe. W wyniku stosowania administracyjnych metod zaczęto tworzyć konkurencyjne mechanizmy rynkowe. Istota i waga „skutecznej konkurencji” stała się elementarną wartością dla prawa energetycznego. Jeszcze przed pojawianiem się przepisów prawnych, nauki ekonomiczne i wyniki prowadzonych badań, wskazywały na potrzebę wprowadzenia zmian. Sięgając do przedprawnego założenia ekonomii dowiadujemy się, iż konkurencja na rynku energii jest stanem pożądanym i korzystnym dla jego konsumentów. W celu jej osiągnięcia zaczęto uchylać szereg aktów prawnych o zasięgu krajowym, europejskim oraz międzynarodowym. Świadczyło to o wartości jaką Unia Europejska przypisała idei wolnego rynku energii. Kolejno wdrażane pakiety energetyczne (zwane inaczej liberalizacyjnymi) stanowiły dowód wysiłku wszystkich krajów

członkowskich i przejaw ich dążenia do osiągnięcia wolności (*libertas*)¹. W ostateczności konkurencyjny rynek energii ma służyć przede wszystkim jego odbiorcom, którzy są najsłabszymi jego uczestnikami. Odbiorca powinien być traktować jako beneficjentów oraz równorzędny partner w stosunku do profesjonalnych uczestników rynku energii.

II. Definicja konsumenta i jego znaczenie dla systematyki pojęć

Niezwykle ważna w łańcuchu uczestników rynku energii - pozycja konsumenta. tj. odbiorcy paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, stała się przedmiotem ochrony unijnego ustawodawcy, dążącego do zapewnienia mu dostatecznej ochrony przed zagrożeniami, które naturalną siłą rzeczy, zaistnieją także na rynku energii. Pojęcie konsumenta zostało uregulowane w art. 22¹ ustawy Kodeks cywilny², który stanowi, iż za konsumenta „uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową”.

Zauważyć należy, że status prawny konsumenta został ściśle powiązany jedynie z osobą fizyczną, co wyłącza możliwość objęcia tym terminem osoby prawne (art. 33 k.c.), jak i jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, czyli tzw. ułomne osoby prawne – art. 33¹§1 k.c. Nadanie osobie fizycznej statusu konsumenta, odbywa się w momencie zawarcia przez nią umowy lub dokonania jednostronnej czynności prawnej. Dla uznania osoby fizycznej za konsumenta nie jest istotne, czy prowadzi ona działalność gospodarczą czy zawodową. Ważnym jest jednak, aby dokonana przez nią czynność nie dotyczyła wykonywanego przez nią rodzaju działalności. Tym samym za konsumenta można uznać osobę fizyczną, która dokonuje czynności niezwiązanej w jakikolwiek sposób z prowadzoną działalnością gospodarczą tudzież zawodową, jak i czynności pośrednio związanej z tą działalnością. Wejście w życie przepisów ustawy z 30 maja 2014r. o prawach konsumenta³ spowodowało, że pojęcie konsumenta nabrało znaczenia normatywnego tylko wtedy, gdy drugą stroną stosunku cywilnoprawnego jest przedsiębiorcą, czyli osoba fizyczna, osoba

¹ A. Szafrąński, *Prawo energetyczne. Wartości i instrumenty ich realizacji*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 165-166.

² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny, (Dz. U. z 2017, poz. 459 ze zm.), w skrócie: k.c.

³ Ustawa z dnia 30 maja 2014r. o prawach konsumenta, (Dz. U. z 2017r. poz. 683 ze zm.).

prawna lub jednostką organizacyjną, o której mowa w art. 33¹ k.c., prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Tym samym obecnie funkcjonująca definicja konsumenta zawiera cztery elementy, składające się na przedstawione sformułowanie: Konsument przede wszystkim musi być osobą fizyczną, dokonującą czynności prawnej. Czynność ta musi z kolei pozostawać w określonej relacji z rolą społeczną tej osoby, a adresatem jego oświadczeń woli może być wyłącznie przedsiębiorca⁴.

Pojęcie konsumenta odpowiada pojęciu odbiorcy paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła w gospodarstwach domowych, użytemu w ustawie – Prawo energetyczne⁵. Zgodnie z definicją zamieszczoną w art. 3 pkt 13 u.p.e. odbiorcą jest każdy, kto otrzymuje lub pobiera paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym. Natomiast za sprawą nowelizacji ustawy z dnia 26 lipca 2013r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne⁶, wprowadzono definicję „odbiorcy paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła w gospodarstwie domowym”, zgodnie z którą, jest nim odbiorca końcowy dokonujący zakupu paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła wyłącznie w celu ich zużycia w gospodarstwie domowym. Za takim unormowaniem przemawia art. 2 pkt. 10 dyrektywy 2009/72/WE⁷, definiujący odbiorcę będącego gospodarstwem domowym. Dyrektywa uznaje za taki podmiot - odbiorcę dokonującego zakupu energii elektrycznej na potrzeby własnego zużycia w jego gospodarstwie domowym, z wyłączeniem działalności handlowej lub zawodowej. Analogicznym uregulowaniem ustawodawca unijny posłużył się w odniesieniu do odbiorcy paliw gazowych (art. 2 pkt. 25 dyrektywy 2009/73/WE⁸).

Jak wynika z powyższego, na potrzeby ustawy – Prawo energetycznie ustawodawca nie posługuje się pojęciem konsumenta. Nie mniej jednak za takiego będziemy uznawali odbiorcę energii. Zwrócić należy uwagę, iż ustawa - Prawo energetyczne posługuje się pojęciem gospodarstwa domowego, które oznacza jednostki lub grupy osób, oparte na więzach rodzinnych, działające w sferze konsumpcji, a których celem jest zaspokajanie potrzeb wszystkich członków,

⁴ Zob. w: S. Kalus, *Komentarz do art. 22¹ Kodeksu cywilnego* [w:] M. Fras, M. Habdas (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, 2018 LEX 10674.

⁵ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne, (Dz. U. z 2018r., poz. 755 ze zm.), w skrócie: u.p.e.

⁶ Ustawa z dnia 26 lipca 2013r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (Dz.U z 2013 poz. 984).

⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z 13 lipca 2009r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14 sierpnia 2009r.).

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z 13 lipca 2009r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14 sierpnia 2009r.).

poprzez wspólne rozporządzanie dochodami uzyskiwanymi przez wszystkich bądź niektórych z nich. W praktyce oznacza to, że na gruncie Prawa energetycznego ochroną objęci są konsumenci nabywający energię w celu jej zużycia na potrzeby prowadzonego przez nich gospodarstwa domowego. Taki pogląd jest logiczny, biorąc pod uwagę sensowność nabycia energii przez przedsiębiorcę dla gospodarstwa domowego⁹.

III. Proces liberalizacji rynku energii

Temat liberalizacji rynku energii cieszy się dużym zainteresowaniem i został już wielokrotnie poddany analizie przez literaturę przedmiotu. Niemniej jednak dla systematyki omawianego zagadnienia, niezbędnym jest jego przybliżenie.

Przez liberalizację rynku energii należy rozumieć proces prowadzący do powstania wspólnego rynku energii w Unii Europejskiej ze skutecznie funkcjonującą konkurencją. Proces ten wymaga zniesienia barier głównie technicznych, ale także i prawnych w przepływie energii oraz paliw między państwami członkowskimi. Ponadto liberalizacja prowadzi w swej istocie do dekartelizacji, dając możliwie szybką i niskobudżetową zmianę producenta energii przez odbiorcę przemysłowego jak i konsumenta w gospodarstwie rodzinnym (odbiorcę końcowego). Biorąc pod uwagę powyższe, należy stosować pojęcie liberalizacji, pochodzące od łacińskiego *libertas*, czyli wolność. W tym kontekście chodzi o stworzenie wolnego rynku z wolną konkurencją, czyli rynku konkurencyjnego¹⁰. Najczęściej rozumie się przez to proces dochodzenia do stworzenia w pełni konkurencyjnego rynku energii. Jak twierdzi Anna Walaszek-Pyziół, „liberalizacja” nie polega na uwalnianiu kogokolwiek od czegośkolwiek, a wręcz przeciwnie, prowadzi do zwiększenia obowiązków przedsiębiorstw energetycznych¹¹. Uwalnianie rynku energii odbywa się obecnie metodą administracyjno-prawną, w wyniku wymuszenia na przedsiębiorstwach energetycznych różnych działań pod groźbą kar administracyjnych. Wiąże się to z nałożeniem szeregu obowiązków na przedsiębiorstwa energetyczne, co jak można się domyślać z punktu widzenia podmiotów regulowanych, z wolnością nie posiada nic wspólnego¹².

---

⁹ M. Czarnecka, *op. cit.*, s. 36.

¹⁰ A. Szafrąński, *op. cit.*, s. 137.

¹¹ A. Walaszek-Pyziół, *O jednej z prawnych metod liberalizacji rynku energii elektrycznej - „prawo” odbiorcy do wyboru sprzedawcy energii elektrycznej*, [w:] M. Wierzbowski, R. Stankiewicz (red.), *Współczesne problemy prawa energetycznego*, Wydawnictwo LexisNexis Warszawa 2010, s. 170.

¹² A. Szafrąński, *op. cit.*, s. 137.

Niemniej jednak wspólny rynek energii, stanowi dla całej Unii Europejskiej wartość samą w sobie. Budowanie wolnego rynku energii jest procesem skomplikowanym i wymagającym czasu. Tworzony stopniowo, ma zapewnić realne możliwości wszystkim konsumentom w Unii Europejskiej, stworzenia nowych możliwości gospodarczych i zwiększenia poziomu handlu transgranicznego, w celu poprawy wydajności, konkurencyjności cenowej oraz uzyskania wyższych standardów usług¹³. W celu zapewnienia jego prawidłowego działania uchwalane są akty prawne, w których przewidziano instrumenty jego ochrony. Konkurencja jawi się zatem jako recepta na wszystkie niedogodności, zarówno polityczne, jak i społeczne. Powszechnie twierdzi się, że jedynie wspólny rynek energii może zapewnić bezpieczeństwo dostaw wszystkim odbiorcom. Jednocześnie uważa się, że stosowną cenę za produkt można uzyskać wyłącznie na rynku konkurencyjnym. Zatem wprowadzenie konkurencji kojarzone jest z realizacją takich wartości, jak bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona konsumenta¹⁴. Zdaniem niektórych autorów cała kwestia bezpieczeństwa energetycznego może być rozwiązana poprzez odpowiednio daleko posuniętą liberalizację rynku i utworzenie europejskiego rynku energetycznego (rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego)¹⁵.

Liberalizacja jest procesem świadczącym o przekształcaniu się czegoś w coś nowego, czego do tej pory nie osiągnięto. Polega więc ona na zmianie z energetyki zmonopolizowanej na konkurencyjną. Niezbędny jest przy tym udział państwa i stworzony dla tych potrzeb zakres norm prawnych. Istnienie oraz podtrzymanie tego rynku jest możliwe tylko dzięki instytucjonalnemu wsparciu wyspecjalizowanych organów, zwanych regulatorami rynku, którzy zostali powołani do wprowadzenia i strzeżenia konkurencji. Z perspektywy poruszanych powyżej rozważań, szczególną uwagę należy zwrócić na proces tworzenia i udoskonalania zasad funkcjonowania rynku energii. Przy akceptacji i uwzględnieniu argumentacji oraz specyfiki funkcjonowania zainteresowanych oraz zaangażowanych w proces kreacji stron oraz dzięki oddziaływaniom konkurujących ze sobą uczestników i przełożeniu tych interakcji na efektywność i wyniki możliwe do osiągnięcia w skali całego rynku. W trakcie jego powstawania istotną rolę odgrywają podejmowane decyzje, określające strategię jego rozwoju. Ponadto wymaga ono prognozowania zmian otoczenia wewnętrznego oraz zewnętrznego z ustalonym

---

¹³ F. Elżanowski, *Regulacja rynku energii w sektorze gazu. Założenia modelowe liberalizacji sektora gazu ziemnego w Polsce*, [w:] M. Rudnicki, K. Sobieraj (red.), *Nowe prawa energetyczne*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 148.

¹⁴ *Ibidem*, s. 182.

¹⁵ M. Kaczmarek, *Bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 128.

planem dostosowywania się do nich. Już w początkowej fazie można dostrzec, jak uczestnicy rynku nie tworzą wartości w odosobnieniu, ale biorą udział w różnego rodzaju relacjach zmierzając do osiągnięcia strategicznych celów¹⁶.

Skutkiem legislacyjnych działań, a zarazem ewolucji myśli o wolnym rynku energii są trzy pakiety energetyczne. Dyrektywy Drugiego oraz Trzeciego Pakietu Energetycznego dają narzędzia, które zostają wykorzystywane do eliminowania barier dla konkurencji w sektorze energii elektrycznej oraz gazu ziemnego, przy czym z uwagi na siłę monopolu naturalnych w dziedzinie przesyłu i dystrybucji gazu, zaprowadzenie konkurencji jest niezwykle trudne. Obie te dziedziny podlegają dodatkowej regulacji przez krajowe władze regulacyjne, nie wykluczając stosowania wspólnotowych reguł konkurencji, w szczególności art. 81 i 82 TWE (na chwilę obecną art. 101 i 102 TUE)¹⁷. Stanowią one pomocny element liberalizacji rynku i umożliwiają stworzenie optymalnego modelu z uwagi na kryterium konkurencyjności. Prawo konkurencji w sektorze energetycznym ma więc na celu uzupełnienie oraz wsparcie uregulowań, w tym likwidację negatywnych skutków monopolu naturalnych, zapewnienie rozwoju konkurencji oraz należytej ochrony odbiorców. Mówiąc o działaniach naruszających prawo konkurencji w sektorze energetycznym praktyka wskazuje, iż są to: porozumienia ograniczające konkurencję, nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym, nieuczciwe praktyki rynkowe, a także antykonkurencyjne koncentracje¹⁸.

Trzeci Pakiet Energetyczny podobnie jak poprzednie regulacje charakteryzuje paralelizm, czyli równoległe uregulowanie spraw związanych z energią elektryczną oraz gazem ziemnym. Unijny legislator posłużył się tożsamą siatką pojęciową, tak dla energii elektrycznej, jak i dla gazu, co w praktyce pozwala spostrzec podobieństwa oraz różnice w specyfice funkcjonowania tych dwóch sektorów. Przedstawiony podział ma również wpływ na sposób implementacji przepisów. W Trzecim Pakiecie Energetycznym zawarty został szereg różnych regulacji, mających doprowadzić do powstania wspólnego konkurencyjnego rynku. Do elementarnych narzędzi temu służących wskazać należy: zasadę *Third Party Access*¹⁹, *unbundling* (mówiącą o rozdzieleniu działalności przesyłowej od

¹⁶ M. Sołtysik, K. Mucha-Kuś, *Tworzenie rynku gazu: ewolucja czy rewolucja?*, „Polityka Energetyczna” 2014, Tom 17, z. 3, s. 98.

¹⁷ B. Nowak, *Prawo konkurencji Unii Europejskiej w liberalizacji rynku energii. Wybrane aspekty*, „Przegląd ustawodawstwa Gospodarczego” 2009, nr 10, s. 5.

¹⁸ M. Pawełczyk, *Publicznoprawne obowiązki przedsiębiorstw energetycznych jako instrument zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013, s. 332.

¹⁹ Główną zasadą świadczenia usług sieciowych (przesyłanie, dystrybucja, magazynowanie) jest prawo dostępu każdego zainteresowanego uczestnika rynku do istniejącej infrastruktury sieciowej na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach.

pozostałej), określenie instrumentów nadzoru nad rynkiem energetycznym, wskazanie obowiązków uczestników rynku, czy też określenie zasad obliczania taryf za produkty energetyczne.

IV. Prawo konsumenta do zmiany sprzedawcy energii

Możliwość wyboru przez konsumentów sprzedawcy na rynku energii przy równoczesnym zachowaniu usług przesyłowych, świadczonych przez przedsiębiorstwo energetyczne na dotychczasowych warunkach, jest niewątpliwie jednym z kluczowych elementów procesu liberalizacji i rozwoju konkurencji na rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego. Liczba zmian sprzedawcy jest uznawana za jeden z bardziej istotnych wyznaczników, świadczących o efektywnej konkurencji²⁰. Prawo to przysługuje zarówno odbiorcom końcowym, jak i pozostałym odbiorcom paliw lub energii. Zgodnie z obowiązującą zasadą *Third Party Access*, wprowadzoną art. 4 ust. 2 u.p.e., odbiorcy końcowi mogą indywidualnie korzystać z sieci lokalnego dostawcy w celu dostarczenia im energii kupionej u wybranego przez siebie dostawcy. Ma to na celu zapewnienie prawa do wyboru dowolnego sprzedawcy energii przez odbiorcę przyłączonego do danej sieci.

Zarówno operator systemu przesyłowego, jak i operator systemu dystrybucyjnego, czyli przedsiębiorstwa energetyczne wyznaczone do pełnienia tej funkcji, są zobowiązane do zapewnienia równego traktowania użytkowników systemu w trakcie procesu zmiany sprzedawcy, a także do umożliwienia im dokonania takiej zmiany. Zasada przejrzystości pełni rolę pomocniczą w zakresie realizacji prawa wyboru sprzedawcy pozwalając uczestnikom rynku, w tym także organowi regulacyjnemu, na poznanie i weryfikację reguł dotyczących zmiany sprzedawcy. Regulacyjne sformułowanie „umożliwia odbiorcy paliw gazowych lub energii przyłączonemu do jego sieci zmianę sprzedawcy paliw gazowych lub energii” zostało zrelatywizowane przez ustawodawcę do warunków oraz trybu określonych w art. 9 ust. 1 u.p.e.²¹.

W kontekście omawianego tematu warto zaznaczyć, że w procesie zmiany sprzedawcy dochodzi do rozwiązania przez odbiorcę dotychczasowej umowy, na podstawie której przedsiębiorstwo energetyczne dostarczało odbiorcy paliwa

---

²⁰ M. Swora, A. Falecki, *Komentarz do art. 4j ustawy – Prawo energetyczne*, [w:] Z. Muras, M. Swora (red.), *Prawo energetyczne. Tom I. Komentarz do art. 1-11s*, 2016 LEX 10489.

²¹ M. Swora, A. Falecki, *Komentarz do art. 4j ustawy – Prawo energetyczne*, *op. cit.*

gazowe lub energię elektryczną, a następnie do zawarcia przez odbiorcę nowej umowy sprzedaży z wybranym sprzedawcą lub umowy kompleksowej. Jeśli dotychczasowa umowa, na podstawie której odbiorca miał dostarczane paliwa i energię, była umową kompleksową, do dojścia do skutku nowej umowy sprzedaży i zmiany sprzedawcy niezbędne jest także zawarcie umowy dystrybucji lub przesyłu paliw lub energii oraz w większości przypadków magazynowania paliw gazowych z operatorem systemu²². Przepisy ustawy – Prawo energetyczne regulują także okres wypowiedzenia i procedurę zakończenia współpracy pomiędzy odbiorcą a przedsiębiorstwem energetycznym (zob. art. 4j ust. 4 u.p.e.).

Istotą tej regulacji jest akt woli konsumenta, który samodzielnie podejmuje decyzje o zmianie sprzedawcy po uprzednim zapoznaniu się z warunkami proponowanymi przez inne przedsiębiorstwo energetyczne. I to właśnie ten akt woli koresponduje z definicją konsumenta mówiącą o tym, że dokonuje on czynności prawnej, a adresatem jego oświadczeń woli jest wyłącznie przedsiębiorca. W początkowej fazie tworzenia omawianej regulacji na poziomie unijnym, przedsiębiorstwa energetyczne o „ugruntowanej” pozycji na rynku sprzeciwiały się tak daleko idącym zmianom. W ślad za nimi, również państwa członkowskie nie próbowały jednoznacznie przeciwstawiać się oporom uprzywilejowanych przedsiębiorstw sieciowych. Ku zaskoczeniu nowa regulacja przyniosła inne zagrożenia dla ww. spółek, niż przewidywana utrata kontroli nad rynkiem. Niektóre przedsiębiorstwa energetyczne²³, wykorzystując niewiedzę oraz dobrą wiarę konsumentów stosują praktykę polegającą na podszywaniu się pod przedstawiciela dotychczasowego przedsiębiorstwa energetycznego, z którym konsument ma podpisaną umowę, celem zawarcia nowej, a tym samym związania konsumenta nowym stosunkiem prawnym. Przy czym konsumenci zawierający nową umowę, naruszali warunki umowy zawartej z dotychczasowym sprzedawcą, narażając się na wysokie kary umowne. Niepoinformowanie konsumentów o skutkach podpisania dokumentów doprowadziło do zmiany sprzedawcy energii. Inicjatorami tych działań było samo przedsiębiorstwo energetyczne. Powyższe zachowanie podważyło zaufanie konsumentów nie tylko do dotychczasowego sprzedawcy energii, ale i do samej regulacji²⁴.

---

²² *Ibidem*.

²³ Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzje dotyczące trzech sprzedawców energii: *Energa-Obrót S.A.*, *Energetyczne Centrum S.A.* i *Novum S.A.*, którzy podszywali się pod dotychczasowych sprzedawców energii, źródło: https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=14067, (dostęp: 07.06.2018).

²⁴ Interpelacja nr 20073 do ministra energii w sprawie masowych rezygnacji przez Polaków z dostaw prądu i gazu, <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=78DB7278>, (dostęp: 17.06.2018).

V. Przykład praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów

Problematyka stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pojawiła się także na rynku energetycznym. Wraz z liberalizacją pojawiły się nowe zagrożenia dla jego uczestników. Zagadnienie to znalazło swoje uregulowanie w prawie konsumenckim, które zajmuje się ochroną pozycji przetargowej ostatecznych nabywców w stosunkach z przedsiębiorcami. Aktem prawnym gwarantującym ochronę rynku od strony przede wszystkim sprawnego działania jego mechanizmów, właściwej struktury, a także umożliwienia podmiotom swobodnego podejmowania decyzji w ramach obrotu gospodarczego jest ustawa z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów²⁵. Chroni on interes publiczny w postaci konkurencyjnego rynku.

Centralnym przepisem sankcjonującym naruszenie zbiorowych interesów konsumentów jest art. 24 ust. 1 u.o.ki. k., co w praktyce wyklucza możliwość usprawiedliwienia zachowania przedsiębiorcy energetycznego, który narusza interes konsumentów. Przedmiotowe naruszenie przejawia się w przypadku, gdy negatywne skutki działań przedsiębiorcy (w sferze ich praw i obowiązków) dotyczą szerszego kręgu uczestników rynku, mających status konsumentów, przy jednoczesnej powtarzalności zachowań przedsiębiorcy. W celu zaistnienia przesłanki zbiorowego naruszenia interesów konsumentów, nie musi istnieć bezpośredni związek z liczbą osób, których interesy zostały rzeczywiście naruszone²⁶. O ingerencji w zbiorowe interesy konsumentów nie świadczy suma interesów jednostkowych, ale suma zachowań przedsiębiorcy, które można określić jako „generalne” tzn. dotyczące każdego konsumenta znajdującego się w określonej sytuacji. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest działaniem przedsiębiorcy, podejmowanym w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów, wchodzących w skład określonej grupy²⁷. Za przedmiot ochrony uznawany jest nie interes indywidualnego konsumenta lub grupy indywidualnych konsumentów, ale wszystkich klientów traktowanych jako grupa uczestników rynku zasługująca na szczególną

---

²⁵ Ustawa z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, (Dz. U. z 2018r. poz. 798), w skrócie: u.o.ki.k.

²⁶ Zob. szerzej. M. Krzykowski, *Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów na rynku energetycznym w świetle wybranego orzecznictwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*, „Studia Prawnoustrojowe” 2015, nr 28, s. 54.

²⁷ Wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2008r., sygn. akt III SK 27/07.

ochronę. W praktyce orzeczniczej przyjmuje się, że ochrona ta obejmuje także ekonomiczne interesy konsumentów²⁸.

Do właściwej interpretacji praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów właściwy jest art. 24 ust. 2 u.o.k.i.k., który traktuje je jako godzące w interesy konsumentów bezprawne działania przedsiębiorcy. Aby można było mówić o omawianym zachowaniu przedsiębiorcy, muszą zaistnieć pewne okoliczności. Po pierwsze podejmowane przez przedsiębiorcę działanie musi ujawnić się w obrocie konsumenckim, po drugie nie może odnosić się do indywidualnych przypadków, musi natomiast charakteryzować stan relacji związanych z pewną zbiorowością konsumentów. Po trzecie musi być bezprawne i godzić w zbiorowe interesy konsumentów²⁹. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów można uznać nie tylko działanie przedsiębiorców energetycznych, ale także zaniechanie przejawiające się np. w naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

W praktyce do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów doszło w przypadku przedsiębiorstwa Prąd i Gaz Sp. z o. o. (poprzednio: Polska Energetyka Pro Sp. z o.o.). Niedozwolone praktyki ww. przedsiębiorstwa energetycznego były pośrednio związane z wprowadzonym do ustawy prawo energetyczne, prawem konsumenta do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej. Zgodnie z ustaleniami Prezesa Urzędu Konkurencji i Konsumentów działania przedsiębiorstwa Prąd i Gaz Sp. z o. o. polegały m.in. na: wprowadzaniu konsumentów w błąd co do podmiotu, z którym jest zawierana umowa sprzedaży energii elektrycznej; niepozostawienie dokumentów lub części dokumentów; niepoinformowanie o prawie odstąpienia od umowy sprzedaży energii elektrycznej; niepozostawieniu odbiorcy wystarczającej ilości czasu na zapoznanie się z dokumentami; niepozostawienie wzoru odstąpienia od umowy; podrobienie podpisu odbiorcy. Na działania firmy Prąd i Gaz Sp. z o.o. zostały wniesione liczne skargi konsumentów. W wyniku podpisania dokumentów odbiorca nieświadomie dokonał zmiany sprzedawcy energii. Proces zmiany trwa od dwóch do trzech miesięcy, licząc od momentu podpisania umowy, przy czym termin ten może ulec wydłużeniu.

Ponadto przedstawiciele firmy Prąd i Gaz Sp. z o. o. składali konsumentom propozycje zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej, które w sposób

---

²⁸ Wyrok SO w Warszawie z dnia 6 września 2016r., sygn. akt XVII AmA 35/16; Wyrok SO w Warszawie z dnia 24 marca 2016r., sygn. akt XVII AmA 5/15.

²⁹ E. Rutkowska-Tomaszewska, *Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów na rynku usług finansowych ze szczególnym uwzględnieniem rynku usług bankowych na przykładzie wybranych najnowszych decyzji Prezesa UOKiK*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2014, nr 5 (3), s. 69-70.

wprowadzający w błąd informowały konsumentów o swojej tożsamości poprzez niezgodne z prawdą twierdzenia, że reprezentują dotychczasowego sprzedawcę energii elektrycznej, z którego usług korzysta konsument. Natomiast dokumenty podpisywane przez konsumentów stanowią aneksy do dotychczasowych umów lub wymóg ich podpisania wynika ze zmiany przepisów prawa, likwidacji dotychczasowego sprzedawcy energii elektrycznej bądź przejęcia tego przedsiębiorcy, podczas gdy w rzeczywistości dochodziło do zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej z przedsiębiorstwem Prąd i Gaz Sp. z o. o.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję, w której nałożył na spółkę karę pieniężną w wysokości ponad 10 mln zł i nakazał zaniechania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W wyniku złożonego odwołania od ww. decyzji, sprawa została skierowana do wyższej instancji tj. do Sądu Okręgowego, Wydziału Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta w Warszawie. W wyroku z dnia 13 marca 2018r. sygn. akt XVII AmA 34/17 wydanym przez organ II instancji, utrzymano w mocy decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta. Spółka naruszyła przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i szereg przepisów ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym³⁰.

VI. Posumowanie

Liberalizacja rynku energii jest procesem, który nie przebiega bezproblemowo. Wejście w życie nowych regulacji służących ochronie konsumentów energii, stworzyło sposobność dla nieuczciwych przedsiębiorstw energetycznych, których głównym celem było osiągnięcie zysku, z pominięciem interesów najsłabszych uczestników rynku. Przedstawiony przypadek praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dotyczy jedynie rynku energii elektrycznej, ale obrazuje sposób i stopień naruszeń, jakich dopuszczają się profesjonalni uczestnicy rynku energii, będący finalnie zobowiązanymi do realizacji unijnej strategii na rzecz utworzenia bezpiecznego i liberalnego rynku energii. Odbiorcy energii wciąż pozostają niewralgicznym elementem stosunków prawnych. Pomimo, iż liberalizacja rynku energii wprowadziła narzędzie prawne w postaci prawa do zmiany

---

³⁰ Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, (Dz. U. 2017r., poz. 2070), w skrócie: u.p.n.p.r.
W szczególności art. 24 ust. 2 pkt 3 u.o.k.ik., art. 6 ust. 1 u.p.n.p.r., a także art. 5 ust. 1 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 6 w zw. z art. 4 ust. 2 u.p.n.p.r.

sprzedawcy energii, to ze względu na praktykę nieuczciwych przedsiębiorców, regulacja ta została wykorzystana przeciwko podmiotom, dla których była ona pierwotnie stworzona. Statystyki Urzędu Regulacji Energetyki obrazują co prawda, coroczny wzrost ilości odbiorców, którzy skorzystali z prawa wyboru sprzedawcy energii, jednakże wśród nich znajduje się także grupa osób, która dokonała takiej zmiany nieświadomie³¹. Nie mniej jednak nie oznacza, to że wprowadzona regulacja jest chybiona, ale jako nowe rozwiązanie prawne ulega weryfikacji przez rynek, co daje lepszy obraz korzyści oraz zagrożeń jakie ze sobą niesie.

Bibliografia

Akty prawa unijnego

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z 13 lipca 2009r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14 sierpnia 2009r.).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z 13 lipca 2009r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14 sierpnia 2009r.).

Akty prawne prawa krajowego

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. - Kodeks cywilny, (Dz. U. z 2017, poz. 459 ze zm.).

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne, (Dz. U. z 2018r., poz. 755 ze zm.).

Ustawa z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, (Dz. U. z 2018r. poz. 798).

Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, (Dz. U. 2017r., poz. 2070 ze zm.).

Ustawa z dnia 26 lipca 2013r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (Dz.U z 2013 poz. 984).

Ustawa z dnia 30 maja 2014r. o prawach konsumenta, (Dz. U. z 2017r. poz. 683 ze zm.).

Ustawa z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców, (Dz. U. z 2018r. poz. 646).

Orzecznictwo

Wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2008r., sygn. akt III SK 27/07.

Wyrok SO w Warszawie z dnia 24 marca 2016r., sygn. akt XVII AmA 5/15.

Wyrok SO w Warszawie z dnia 6 września 2016r., sygn. akt XVII AmA 35/16.

---

³¹ Wzrosła liczba zmian sprzedawcy energii elektrycznej, źródło: <https://www.ure.gov.pl/liberalizacja-ryнку-en/7577,Wzrosła-liczba-zmian-sprzedawcy-energii-elektrycznej.html>, (dostęp: 17.06.2018).

Literatura

- Czarnecka M., *Z problematyki ochrony praw konsumenta na rynku energii elektrycznej*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2014, nr 200.
- Elżanowski F., *Regulacja rynku energii w sektorze gazu. Założenia modelowe liberalizacji sektora gazu ziemnego w Polsce*, [w:] Rudnicki M., Sobieraj K. (red.), *Nowe prawa energetyczne*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013.
- Kaczmarek M., *Bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010.
- Kalus S., *Komentarz do art. 22¹ Kodeksu cywilnego* [w:] Frasz M., Habdas M. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, 2018 LEX 10674.
- Krzykowski M., *Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów na rynku energetycznym w świetle wybranego orzecznictwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*, „Studia Prawnoustrojowe” 2015, nr 28.
- Nowak B., *Prawo konkurencji Unii Europejskiej w liberalizacji rynku energii. Wybrane aspekty*, „Przegląd ustawodawstwa Gospodarczego” 2009, nr 10.
- Pawelczyk M., *Publicznoprawne obowiązki przedsiębiorstw energetycznych jako instrument zapewniania bezpieczeństwa energetycznego*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013.
- Rutkowska-Tomaszewska E., *Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów na rynku usług finansowych ze szczególnym uwzględnieniem rynku usług bankowych na przykładzie wybranych najnowszych decyzji Prezesa UOKiK*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2014, nr 5 (3).
- Sołtysik M., Mucha-Kuś K., *Tworzenie rynku gazu: ewolucja czy rewolucja?*, „Polityka Energetyczna” 2014, Tom 17, z. 3.
- Swora M., Falecki A., *Komentarz do art. 4j ustawy – Prawo energetyczne*, [w:] Muras Z., Swora M. (red.), *Prawo energetyczne. Tom I. Komentarz do art. 1-115*, 2016 LEX 10489.
- Szafrański A., *Prawo energetyczne. Wartości i instrumenty ich realizacji*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2014.
- Walaszek-Pyziół A., *O jednej z prawnych metod liberalizacji rynku energii elektrycznej – „prawo” odbiorcy do wyboru sprzedawcy energii elektrycznej*, [w:] Wierzbowski M., Stankiewicz R. (red.), *Współczesne problemy prawa energetycznego*, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2010.

Źródła internetowe

https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=14067 <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=78DB7278>

<https://www.ure.gov.pl/pl/liberalizacja-ryнку-en/7577,Wzrosła-liczba-zmian-sprzedawcy-energii-elektrycznej.html>.

Streszczenie

Zasadniczym celem artykułu jest pokazanie znaczenia procesu liberalizacji rynku energii dla konsumentów i jego rezultatu w postaci prawa do zmiany sprzedawcy energii. Przedstawiony został sposób rozumienia pojęcia konsumenta w kontekście jego roli, jaką odgrywa na rynku energii. Dążenia unijnego ustawodawcy zmierzają bowiem do jego ochrony, poprzez stworzenie regulacji mających w istocie zapewnić bezpieczeństwo energetyczne najsłabszym uczestnikom rynku. Wolny rynek nie jest jednak wolny od zagrożeń. Praktyka pokazuje jak regulacje stworzone dla odbiorców mogą być wykorzystane przeciwko nim przez przedsiębiorstwa energetyczne. W artykule został rozpatrywany problem niewralgicznej nadal pozycji odbiorcy energii, mimo podejmowanych działań liberalizacyjnych.

SŁOWA KLUCZOWE: konsument, liberalizacja, rynek energii, prawo do zmiany sprzedawcy energii, naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Summary

The basic aim of this article is to show the importance of the process of liberalization of the energy market for consumers and as a result the right to change energy supplier. It was presented understanding of the notion of consumer in the context of its role in the energy market. The actions of the EU legislator are aimed at its protection, by creating regulations that essentially ensure energy security for the weakest market participants. The free market is not free from risks. Practice shows how regulations created for energy consumer can be used against them by energy companies. The article dealt with the sensitive issue of energy continues to position the consumer, despite the liberalization measures taken.

KEY WORDS: consumer, liberalization, energy market, the right to switch the energy supplier, violation of collective consumer interests.

Autor

Klaudia Grzebiela - doktorantka w Katedrze Publicznego Prawa Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Po zakończonych studiach w 2015r., odbyła staż w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Od 2016r. zatrudniona w Pierwszym Urzędzie Skarbowym w Opolu w Dziale Podatków Dochodowych, Podatku od Towarów i Usług oraz Podatków Majątkowych i Sektorowych. Autorka artykułów naukowych z dziedziny bezpieczeństwa, prawa energetycznego oraz regulacji prawa Unii Europejskiej. W obszarze zainteresowania pozostaje: prawo energetyczne, prawo handlowe, prawo Unii Europejskiej i prawo podatkowe. Email: klaudia.slezak2@op.pl.